

รูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

The Excellence Model of The Academic Administration of School
Administrators Under the Secondary Educational Service Area

ชุตินา จันทร์ประเสริฐ¹ กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา² และสุขุม มูลเมือง³

Chutima Junparsart, Kamolmal Chaisirithanya and Sukhum Moonmuang

Received: November 3, 2020

Revised: January 19, 2021

Accepted: January 22, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงาน
วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่มีความ
สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ใช้การวิจัยแบบผสานวิธี โดยการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง
ที่เป็นผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 345 โรงเรียน โดยวิธีการเปิด
ตาราง Taro Yamane จากประชากร จำนวน 2,400 โรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ การ
วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการ
สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 8 คน ผลการวิจัย พบว่า
รูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยมีทั้งหมด 7 ด้าน แต่
ละด้านมีข้อคำถามหรือตัวชี้วัดทั้งหมด 17 ข้อ รวมเป็น 119 ข้อ โดย ด้านที่ 1 การวางแผนด้าน
วิชาการ ด้านที่ 2 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรของ
สถานศึกษา ด้านที่ 4 การวัดผลและประเมินผล ด้านที่ 5 การนิเทศการศึกษา ด้านที่ 6 การพัฒนา
ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านที่ 7 การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี
เพื่อการศึกษา เมื่อนำมาวิเคราะห์เป็นโมเดลประหยัด มีความสอดคล้องกัน ทั้ง 7 องค์ประกอบมี
ความสัมพันธ์กัน และสามารถรวมเป็นองค์ประกอบเดียวกันได้ ถ้าสถานศึกษาใดจะนำไปใช้
จำเป็นต้องศึกษา และให้ความสำคัญในทุกด้าน ทุกองค์ประกอบ เพราะทุกองค์ประกอบมีความสำ
พันธ์กันและมีความสำคัญเท่า ๆ กัน

¹⁻³ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี; Bangkok Thonburi University

Corresponding author, e-mail: chutima3021@gmail.com, Tel. 089-0124809

คำสำคัญ: ผู้บริหารสถานศึกษา, การบริหารงานวิชาการ, รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

Abstract

This research article aimed to study the model of excellence in academic administration of Basic Educational Schools under the Secondary Education Service Area Office which was consistent with the empirical data. This study was a mixed methods research between quantitative and qualitative research. The questionnaire was distributed to a sample group of administrators under the Office of Secondary Education Service Area of 345 schools by means of opening the Taro Yamane table from a population of 2,400 schools. The statistics used in the research were confirmatory factor analysis, frequency, percentage, mean, standard deviation and in-depth interviews with 8 key informants selected by purposive sampling. The results revealed that the model of excellence in academic administration of Basic Educational Schools under the Secondary Education Service Area Office was consistent with the empirical data with a total of 7 aspects. Each side contains 17 questions or indicators, for a total of 119 items, namely: aspect 1 was academic planning; aspect 2 was teaching and learning management in schools; aspect 3 was curriculum development of schools; aspect 4 was measurement and evaluation; aspect 5 was educational supervision; aspect 6 was development of internal quality assurance system and educational standards; aspect 7 was development and use of media and technology for education. When an economical model was analyzed, it was consistent with all seven elements related, and could be combined into the same element. If any school would use, need to study, and giving importance to all aspects, every element, because all the elements were related and equally important.

Keywords: School Administrators, Academic Administration, School Administration Model towards Excellence

บทนำ

การศึกษาเป็นก้าวแรกของความพยายามที่จะลดความไม่เท่าเทียมกันของมนุษย์ที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลหลากหลายกลุ่ม ทั้งสตรี เด็กชนบท คนยากจนในเมือง กลุ่มชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อยด้อยโอกาส และเด็กเป็นจำนวนล้านๆ คนที่ขาดโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนและไม่มีงานทำ ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญต่อการศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อเป็นฐานของการพัฒนา โดยเฉพาะฐานการสร้างความสามารถ ในการแข่งขันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมเทคโนโลยี และการสื่อสาร ที่นับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่ม มากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ละประเทศจึงให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเท่าเทียมและโอกาสในการได้รับการศึกษาของประชาชนในชาติให้มากขึ้นตามดัชนี ความเจริญเติบโตของประเทศ การบริหารจัดการ ศึกษาขั้นพื้นฐานที่สนองตอบความต้องการของประเทศและประชาชนที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพ เป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม จึงเป็นความจำเป็นที่แต่ละประเทศต่างคำนึงถึงและมุ่งมั่น เพื่อความสำเร็จ และสานต่อการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นตามทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีความอิสระ คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555) ดังนั้นสถานศึกษาจึงเป็นแหล่งศึกษา ซึ่งให้บริการทางการศึกษาที่สำคัญในการพัฒนา คุณภาพการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาต้องมีความสนใจ เป้าหมายในการพัฒนาการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งต้องมีการวางแผน การปฏิบัติการ ประเมินผลและนำผลไปปรับปรุงพัฒนาเพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานในสถานศึกษา เพื่อรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากรัฐได้อย่างแท้จริง ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหาร งานบุคคล และการบริหารทั่วไปจากความสำคัญ และความจำเป็นของการปฏิรูปการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (สำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ, 2556) โดยมีเป้าหมายหลักในการจัดการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขซึ่งงานสำคัญของโรงเรียนคือ งานวิชาการ ถ้าหากโรงเรียนดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนการบริหารงานวิชาการก็อาจจะพิจารณาได้ว่าโรงเรียนประสบความล้มเหลว ในทางตรงกันข้ามโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานวิชาการโรงเรียนนั้นก็สมควรได้รับการยกย่องยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่ดำเนินการกิจได้ผลดี เพราะหน้าที่หลักที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษาก็คือความเข้มแข็งของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะเหตุว่า การบริหารวิชาการเป็นงานที่มีสำคัญยิ่ง เปรียบเสมือนหัวใจของโรงเรียน โรงเรียนจะพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นหรือแย่ลงขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการ ถ้างานวิชาการมีความเข้มแข็ง งานอื่น ๆ ก็จะพัฒนาและเข้มแข็งตาม ด้วยเหตุนี้โรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งที่ต้องเน้นการบริหารงานวิชาการ นั่นคือต้องเน้นกิจกรรมด้านการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานในห้องเรียนของครู การบริหารงานวิชาการถือเป็นภารกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาและจากปัญหาการบริหารงานวิชาการที่ขาดประสิทธิภาพส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียนเป็น

อย่างยิ่ง เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางการบริหารงานวิชาการภายใต้ขอบข่ายบริหารงานวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ธีระพร อายุวัฒน์, 2552) จำนวน 17 ด้าน โดยมีการเปรียบเทียบความแตกต่างของรูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ มุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพการศึกษาที่มั่นคง และมีประสิทธิภาพสูงสุดอย่างยั่งยืนและเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษารูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

1. การวิจัยเชิงปริมาณโดยการแจกแบบสอบถามกับประชากร (Population) ที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 42 เขตพื้นที่การศึกษา 2,400 โรงเรียน ดำเนินวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Stratified Random Sampling) โดยขั้นตอนที่ 1 สุ่มสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และขั้นตอนที่ 2 สุ่มโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา การหาจำนวนตัวอย่าง พบว่า วิธีการหาจำนวนตัวอย่างโดยใช้วิธีการเปิดตาราง Taro Yamane (1973) ได้จำนวน 345 ตัวอย่าง เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Definition) ที่ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรย่อยและวิธีการรวมตัวแปรย่อยโดยมีทฤษฎีและงานวิจัยเป็นฐานแล้วกำหนด นำหนักของตัวแปรย่อยโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง นำมาสังเคราะห์เนื้อหาแล้วกำหนดเป็นองค์ประกอบหลักที่ใช้ในการวิจัย 2) ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสังเคราะห์เนื้อหาแล้วกำหนดเป็นองค์ประกอบย่อยของแต่ละองค์ประกอบหลักที่ใช้ในการวิจัย 3) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน เพื่อสรุปเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการที่เชื่อมโยงถึงการกำหนดเป็นตัวบ่งชี้ หรือสาระหลักเพื่อการวัดของแต่ละองค์ประกอบย่อยที่ใช้ในการวิจัย 4) สร้างตารางความสัมพันธ์เพื่อตรวจสอบความสมเหตุสมผลในเนื้อหาหรือสาระขององค์ประกอบ หรือสาระหลักเพื่อการวัดในลักษณะย้อนกลับไปกลับมา เมื่อพบว่ามีความสมเหตุสมผลแล้วจึงสร้างข้อคำถามจากตัวบ่งชี้ โดย 1 ตัวบ่งชี้ อาจสร้างคำถามได้ 1 ข้อคำถาม หรือมากกว่า 1 ข้อคำถาม 5) สร้างตารางความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อย นิยามเชิงปฏิบัติการตัวบ่งชี้/สาระหลักเพื่อการวัด และข้อคำถามของแต่ละองค์ประกอบหลัก เพื่อใช้เป็นแบบตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามและตัวบ่งชี้ และนิยาม

เชิงปฏิบัติการและสร้างแบบตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของสำนวนภาษาและรูปแบบของแบบสอบถาม 6) นำแบบตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความคำถามกับตัวบ่งชี้และนิยามเชิงปฏิบัติการ และแบบตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของสำนวนภาษาและรูปแบบของคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ 7) นำผลที่ได้จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญทั้งจากแบบตรวจสอบความสอดคล้องของคำถามกับตัวบ่งชี้และนิยามเชิงปฏิบัติการ และแบบตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของสำนวนภาษาและรูปแบบของแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไข ในคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์ค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 และหรือในข้อความที่มีข้อแนะนำให้มีการปรับปรุงสำนวนภาษาและรูปแบบของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญและได้รับการปรับแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จาก สห.จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่น (Alpha Coefficient of Reliability) โดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยกำหนดเกณฑ์เท่ากับหรือสูงกว่า 0.70

สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อให้ทราบสภาพภาพของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร ขนาดของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ เพื่อการคัดสรรตัวบ่งชี้ไว้ในโมเดล โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับหรือน้อยกว่า 20%

1.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างและกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อยที่ใช้ในการสร้างตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อหาน้ำหนักตัวแปรย่อยที่ใช้ในการสร้างตัวบ่งชี้และทำการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิจัยที่เป็นโมเดลเชิงทฤษฎีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หลังจากนั้น ได้ทำการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิจัยข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งถ้าผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งแรก ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดผู้วิจัยต้องปรับโมเดลเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด กำหนดใช้ค่าสถิติที่จะเป็นเกณฑ์ตรวจสอบ ดังนี้

1) ค่าไคสแควร์ (Chi-square Statistics) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์ ถ้าค่าไคสแควร์ (Chi-square Statistics) มีค่าต่ำมาก หรือยิ่งเข้าใกล้ศูนย์มากเท่าไร แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness-of-Fit Index: GFI) ซึ่งเป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความกลมกลืนจากโมเดลก่อนและหลังปรับโมเดลกับฟังก์ชันความกลมกลืนก่อนปรับค่า GFI หากมีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) ดัชนีวัดความ

กลมกลืนที่ปรับแล้ว (Adjusted Goodness-of-Fit Index: AGFI) ซึ่งนำค่า GFI มาปรับแก้โดยคำนึงถึงขนาดของอิสระ (df) ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง หากค่า AGFI มีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 4) ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เป็นค่าที่บ่งบอกถึงความไม่กลมกลืนของโมเดลที่สร้างขึ้นกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร ซึ่งค่า RMSEA ต่ำกว่า 0.05 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.4 การแปลผลโดยใช้ตารางของ Schmid-Leiman

1.5 นำผลการวิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบโครงสร้างคัดเลือกตัวบ่งชี้ที่แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตามเกณฑ์ ดังนี้ (1) เท่ากับหรือมากกว่า 0.7 สำหรับองค์ประกอบหลัก และ (2) เท่ากับหรือมากกว่า 0.30 สำหรับองค์ประกอบย่อย

2. การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Samplings) จำนวน 8 คน การเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เพื่อนำมาสรุปรวมกับหลักการแนวคิด ทฤษฎี ในการกำหนดรูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยมีเกณฑ์ในการเลือก คือ การแบ่งขนาดโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เพื่อสรุปเป็นข้อกระทงคำถามในแบบสอบถามความคิดเห็นในการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษารูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้วิจัยใช้การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร งานวิจัย และการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ 1) กำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน โดยมีเกณฑ์ในการเลือก 1.1) มีประสบการณ์เชี่ยวชาญในการบริหารการศึกษาอย่างน้อย 10 ปี 1.2) เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษหรือดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิชยฐานะเชี่ยวชาญ และ 1.3) เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีและมีวิสัยทัศน์ด้านการบริหารจัดการศึกษา โดยผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการนำแนวคิดที่มาจากความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ผนวกเข้ากับแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อสรุปเป็นข้อกระทงคำถามในแบบสอบถามความคิดเห็นในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบรูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง 1) ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ถึงสำนักงานพื้นที่การศึกษาที่เป็นต้นสังกัดของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและแจ้งให้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทราบและให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม 2) ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร พร้อมส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์เพื่อตอบแบบสอบถามและขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับภายใน 2 สัปดาห์ และ 3) ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน เพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) (Timothy A. Brown, 2015) ในรูปแบบโมเดล 7-องค์ประกอบ (7-factor CFA Model) เพื่อวิเคราะห์หาว่ารูปแบบการบริหารในแต่ละข้อคำถามนั้นสามารถวัดกลุ่มองค์ประกอบในแต่ละด้านได้มากน้อยเพียงใด เพื่อหาความเที่ยงตรงเนื้อหา (Content Validity) เชิงปริมาณ และโมเดลประหยัด

จากรูปแบบองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบ จำนวน 17 ด้านของ (ธีระพร อายุวัฒน์, 2552) และได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 ท่านโดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง มีเกณฑ์พิจารณาจากคุณวุฒิจากประสบการณ์เชี่ยวชาญในการบริหารงานอย่างน้อย 10 ปีขึ้นไปและต้องเป็นผู้ชำนาญการที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษหรือเชี่ยวชาญขึ้นไป นำตัวแปรรูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มาจัดทำเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionair) เพื่อวัดระดับความคิดเห็นแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยการตรวจสอบความตรง (Content Validity) ของแบบสอบถามความคิดเห็น โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ IOC (Index of Item-Objective Congruence) นำมาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ และทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มที่ใช้วิจัย และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) และวิเคราะห์องค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถิติพรรณนาของตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเพศชาย ร้อยละ 65.8 และเพศหญิง ร้อยละ 34.2 เมื่อกำหนดตามอายุ พบว่า มีอายุมากที่สุด คือ 51-60 ปี ร้อยละ 51.6 รองลงมา คือ 41-50 ปี ร้อยละ 39.7 และ 31-40 ปี ร้อยละ 7.2 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโทมากที่สุด ร้อยละ 87.5 รองลงมาคือ วุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาเอก ร้อยละ 8.4 เมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ร้อยละ 57.1 รองลงมา คือ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียน ร้อยละ 39.1 และตำแหน่งรักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน ร้อยละ 3.8 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งทางการบริหาร พบว่า มากที่สุด คือ 16-20 ปี ร้อยละ 26.7 รองลงมาคือ 11-15 ปี ร้อยละ 21.7 ปี รองลงมาคือ 21-25 ปี ร้อยละ 20.0 รองลงมาคือ 5-10 ปี ร้อยละ 15.9 มากกว่า 25 ปี จำนวน และต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 7.2 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า มากที่สุด คือ ขนาดกลาง ร้อยละ 33.6 รองลงมา คือ ขนาด

เล็ก ร้อยละ 31.0 รองลงมา คือ ขนาดใหญ่พิเศษ ร้อยละ 21.7 และโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 13.6 ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในภูมิภาค พบว่า มากที่สุด คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 33.9 รองลงมา คือ ภาคกลาง ร้อยละ 29.9 รองลงมา คือ ภาคใต้ ร้อยละ 15.4 ภาคเหนือ ร้อยละ 12.5 และภาคตะวันออก ร้อยละ 8.4 ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ทำการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ทำการศึกษา มีทั้งหมด 7 ด้าน แต่ละด้านมีข้อคำถามหรือตัวชี้วัดทั้งหมด 17 ข้อ โดยด้านที่ 1 การวางแผนด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.48-4.66 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ .501-.586 ด้านที่ 2 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.34-4.56 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ .534-.599 ด้านที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.39-4.56 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ .552-.618 ด้านที่ 4 การวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.42-4.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ .514-.600 ด้านที่ 5 การนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.39-4.56 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ .515-.600 ด้านที่ 6 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.47-4.57 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ .521-.565 ด้านที่ 7 การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.43-4.57 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ .513-.608 ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบโมเดลเต็ม ความเป็นเลิศทางวิชาการในแต่ละด้าน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบโมเดลเต็ม ความเป็นเลิศทางวิชาการในแต่ละด้านจากการวิเคราะห์ผล 119 ตัวชี้วัดหรือตัวแปรที่ต้องการศึกษา ดังตารางที่ 4.3 ได้ข้อสังเกตว่า องค์ประกอบกลุ่มจำเพาะ ทั้ง 7 องค์ประกอบ มีค่าสถิติ ไค-สแควร์ χ^2 เท่ากับ 20261.848 ค่าสถิติ ไค-สแควร์สัมพันธ์ (Relative Chi-square: χ^2 / df) มีค่าเท่ากับ 2.945 ซึ่งน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนด $\chi^2 / df < 3$ ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) มีค่าเท่ากับ 0.685 ค่าดัชนีประเมินความพิทของโมเดล (TLI) มีค่าเท่ากับ 0.678 ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (Root Mean Square of Approximation : RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.075 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด $0 \leq RMSEA \leq 0.08$ แสดงว่าค่าสถิติสันนิษฐานการวิจัยมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ดังนี้ ด้านที่ 1 การวางแผนด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .591-.779 ด้านที่ 2 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.197-.791 ด้านที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .178-.799 ด้านที่ 4 การวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .670-.808 ด้านที่ 5 การนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .697-.813 ด้านที่ 6 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .702-.823 ด้านที่ 7 การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .682-.837 ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 4 การคัดเลือกข้อคำถามเพื่อสร้างเป็นโมเดลประหยัด

ผู้วิจัยได้เลือกข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 21 ข้อ จาก 119 ข้อ แบ่งเป็นรายด้าน ด้านละ 3 ข้อ ได้แก่ ด้านที่ 1 การวางแผนด้านวิชาการ มีข้อคำถามดังนี้ ข้อ 8 ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการจัดโครงสร้างและระบบงานที่จำเป็น เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์การร่วมกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อ 17 ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดโครงสร้างสายบังคับบัญชา อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความเป็นเอกภาพของการบังคับบัญชาที่ชัดเจน ข้อ 16 ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับงานวิชาการและกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.778 0.771 และ 0.766 ตามลำดับ ด้านที่ 2.การจัดการเรียนการสอน มีข้อคำถามดังนี้ ข้อ 30 ผู้บริหารมีแนวนโยบายให้คุณครูนำความรู้ที่ได้รับจากชุมชน ท้องถิ่นและสังคมมาบูรณาการและประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ข้อ 31 ผู้บริหารมีแนวนโยบายส่งเสริมให้คุณครูเสริมสร้างองค์ความรู้ทางการศึกษาเพื่อให้ความรู้ ความสามารถและมีคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน ข้อ 33 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิชาการในด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้ อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.766 0.791 และ 0.773 ตามลำดับ ด้าน 3 การพัฒนาหลักสูตรมีข้อคำถามดังนี้ ข้อ 46 สถานศึกษาของท่านสามารถนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม ข้อ 49 สถานศึกษาของท่านมีการวางแผนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ข้อ 48 สถานศึกษาของท่านมีการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาพร้อมทั้งปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.799 0.794 และ 0.789 ตามลำดับ ด้านที่ 4 การวัดผลและการประเมินผล มีข้อคำถามดังนี้ ข้อ 62 ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลเพื่ออำนวยความสะดวกในการตรวจสอบผลการเรียนและพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 60 ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการเรียนได้อย่างเหมาะสม ข้อ 52 ครูมีการวิเคราะห์ผลการเรียนเพื่อประมวลปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.808 0.805 และ 0.767 ตามลำดับ ด้านที่ 5 การนิเทศการศึกษา มีข้อคำถามดังนี้ ข้อ 84 ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างขวัญกำลังใจ แรงจูงใจ และความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ทำงานได้บรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อ 82 ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำแบบร่วมมือให้แรงจูงใจต่อการทำงานของครูและให้การสนับสนุนการเรียนการสอนเป็นอย่างดี ข้อ 77 การนิเทศเป็นการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่องในด้านการเรียนการสอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยมีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.813 0.81 และ 0.803 ตามลำดับด้านที่ 6 การพัฒนาระบบประกัน มีข้อคำถามดังนี้ ข้อ 94 มีการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกอย่างเป็นระบบและตรงตามมาตรฐาน ข้อ 91 ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการจัดทำรายงานให้แก่ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการจัดประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา การจัดเก็บเอกสารอย่างเป็นระบบ ข้อ 95 ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการจัดทำรายงานให้แก่ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการจัดประเมินผลการ

ปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา การจัดเก็บเอกสารอย่างเป็นระบบโดยมีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.823 0.823 และ 0.822 ตามลำดับ ด้านที่ 7 การพัฒนาและการใช้สื่อฯ มีข้อความถามดังนี้ ข้อ 115 ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายให้ครูได้มีการจัดการความรู้เพื่อให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่มีสมรรถนะสูงอย่างแท้จริง ข้อ 112 ครูจัดกิจกรรมบูรณาการระหว่างสาระการเรียนรู้ให้นักเรียน ได้ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ ข้อ 110 ครูทำการผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบดังนี้ 0.837 0.834 และ 0.816 ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 5 การศึกษาโมเดลทางเลือก 4 โมเดล เพื่อหาโมเดลที่เหมาะสมที่สุด

ผลการเปรียบเทียบโมเดล ผู้วิจัยใช้สถิติ χ^2 ดัชนี RMSEA ดัชนี CFI ดัชนี TLI ดัชนี AIC จากโมเดลทางเลือก One-Factor General (Model A), 7-Factor Correlated (Model B), 2nd-order Factor (Model C), Bifactor CFA (Model D) ในการพิจารณา โดยดูว่าโมเดลที่มีค่า χ^2 น้อยกว่าเป็นโมเดลที่ถูกต้อง หรือเป็นโมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่า แต่ในการเปรียบเทียบค่า χ^2 โดยตรงจะไม่สามารถทำได้เนื่องจาก χ^2 จะมีการแจกแจงความถี่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับจำนวนองศาอิสระ เราจึงพิจารณาจากค่าดัชนี χ^2 / df แทน โดยพิจารณาจากค่าที่น้อยที่สุด การเปรียบเทียบด้วยดัชนี RMSEA โดยพิจารณาจากโมเดลที่มีค่า RMSEA น้อยที่สุดเป็นโมเดลที่ดีที่สุด การเปรียบเทียบด้วยดัชนี CFI โดยพิจารณาจากโมเดลที่มีค่า CFI มากที่สุดเป็นโมเดลที่ดีที่สุด การเปรียบเทียบด้วยดัชนี TLI โดยพิจารณาจากโมเดลที่มีค่า TLI มากที่สุดเป็นโมเดลที่ดีที่สุด (Joseph F. Hair, Jr. et al., 2015) การเปรียบเทียบด้วยดัชนี AIC โดยพิจารณาจากโมเดลที่มีค่า AIC น้อยที่สุดเป็นโมเดลที่ดีที่สุด (Timothy A. Brown, 2015) ผลจากการเปรียบเทียบโมเดลทางเลือก ทั้ง 4 พบว่าดัชนีทุกตัวชี้ให้เห็นว่า โมเดลทางเลือกที่ 4 Bifactor CFA (Model D) เป็นโมเดลที่ดีที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้โมเดล Bifactor CFA เป็นโมเดลรูปแบบการบริหารความเป็นเลิศทางวิชาการ

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์รูปแบบโมเดลองค์ประกอบ Bifactor

เมื่อพิจารณาจากความเชื่อมั่น (Omega) ในโมเดลองค์ประกอบ Bifactor นี้มีค่าความเชื่อมั่นค่าดัชนี ECV (Explained Common Variance) ในโมเดลองค์ประกอบ Bifactor นี้มีค่าความเชื่อมั่นรวมทุกองค์ประกอบมีค่ามาก คือ 0.952 เข้าใกล้เกณฑ์ที่ตั้งไว้ ในขณะที่ ค่าเชื่อมั่นรายองค์ประกอบมีค่า ตั้งแต่ 0.004-0.009 ซึ่งสอดคล้องกับค่า ECV (Explained Common Variance) ซึ่งใช้วัดองค์ประกอบในมิติเดียว ในโมเดลนี้มีค่า ECV คือ 0.962 อยู่ในเกณฑ์สูง แสดงให้เห็นว่า ทั้ง 7 องค์ประกอบมีความสัมพันธ์กัน และสามารถรวมเป็นองค์ประกอบเดียวกันได้ กล่าวคือ 7 องค์ประกอบนี้ เป็นองค์ประกอบเดียวกันทั้งหมด (Jichuan Wang and Xiaoqian Wang, 2012) โมเดลนี้จึงเป็นโมเดลทั่ว ๆ ไป ถ้าสถานศึกษาสามารถได้นำไปใช้ จำเป็นต้องศึกษา และให้ความสำคัญในทุกด้าน ทุกองค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการวางแผนด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดผลและการประเมินผล ด้านการนิเทศการศึกษา ด้าน

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพราะทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันและมีความสำคัญเท่า ๆ กัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเมื่อพิจารณาตัวแปรที่ทำการศึกษามีทั้งหมด 7 ด้าน แต่ละด้านมีข้อคำถามหรือตัวชี้วัดทั้งหมด 17 ข้อ รวมเป็น 119 ข้อ โดยตัวแปรที่ทำการศึกษาทั้ง 7 ด้านประกอบด้วย การวางแผนด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การวัดผลและประเมินผล การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เมื่อนำมาวิเคราะห์เป็นโมเดลประหยัด และพิจารณาจากค่าสถิติ ไค-สแควร์สัมพันธ์ ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเปรียบเทียบ ค่าดัชนีประเมินความฟิตของโมเดล (TLI) ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (RMSEA) ปรากฏแล้วว่าทุกค่าดัชนี อยู่ในเกณฑ์ที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณาจากความเชื่อมั่น (Omega) ในโมเดลองค์ประกอบ Bifactor และค่า ECV (Explained Common Variance) อยู่ในเกณฑ์สูง แสดงว่าโมเดลสันนิษฐาน การวิจัยมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นว่า ทั้ง 7 องค์ประกอบมีความสัมพันธ์กัน และสามารถรวมเป็นองค์ประกอบเดียวกันได้ ถ้าสถานศึกษาจะนำไปใช้ จำเป็นต้องศึกษา และให้ความสำคัญในทุกด้าน ทุกองค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการวางแผนด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดผลและการประเมินผล ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพราะทุกองค์ประกอบมีความสำคัญเท่า ๆ กัน ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสัมพันธ์ของ รูปแบบความเป็นเลิศทางวิชาการที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาสามารถนำไปใช้ในการทำให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการได้จริง เมื่อเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน และอิทธิพลของรูปแบบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน อิทธิพลของรูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยรายด้านตั้งแต่ -0.117- 0.043 และในองค์ประกอบทั่วไป (GEN) มีค่าเท่ากับ 0.188 ค่าดัชนี สถิติ ไค-สแควร์สัมพันธ์ (Relative Chi-square : χ^2 /df) มีค่าเท่ากับ 2.230 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index : CFI) มีค่าเท่ากับ 0.960 ค่าดัชนีประเมินความฟิตของโมเดล (TLI) มีค่าเท่ากับ 0.951 ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (Root Mean Square of Approximation : RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.060 แสดงว่าโมเดล การวิจัยมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p-value) ขององค์ประกอบทั่วไป มีค่า 0.001 แสดงให้เห็นถึงความมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.001 ทุกตัวแปรมีความสอดคล้องกัน การวิจัยมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์สรุปได้ว่าถ้าศึกษาเฉพาะรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งของรูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จะไม่ส่งผลต่อ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ถ้าศึกษาในภาพรวม ทุกรูปแบบทุกองค์ประกอบจะพบว่ารูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสมกิต บุญยะโพธิ์และประเสริฐ อีทธิรักษ์ (2557) พบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู การวางแผนกลยุทธ์ การบริหารทรัพยากรบุคคล กระบวนการบริหารจัดการ ความคาดหวังต่อความสำเร็จของผู้เรียน 2) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน โดยองค์ประกอบด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบด้านความคาดหวังต่อความสำเร็จของผู้เรียนและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อองค์ประกอบด้านการวางแผนกลยุทธ์และองค์ประกอบด้านกระบวนการบริหารจัดการ 3) ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศมีความถูกต้อง ครบคลุม เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุริยา หัวหาญ, ธัชชัย จิตรนันท์, วีรพล สารบรรณ (2559) พบว่า รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร 2) ครู 3) นักเรียน 4) แหล่งเรียนรู้ 5) การบริหารจัดการ 6) เครือข่ายร่วมพัฒนา และ 7) การพัฒนาระบบสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องและสัมพันธ์กับงานวิจัยรูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉบับนี้ ในเรื่ององค์ประกอบต่าง ๆ งานวิจัยรูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉบับนี้ มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการวางแผนด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดผลและการประเมินผล ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งคล้ายคลึงกันกับศึกษารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยมีความสัมพันธ์กันทุกภาคส่วน งานวิจัยรูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉบับนี้ มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดผลและการประเมินผล ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งคล้ายคลึงกันกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศพบว่ารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สรุปได้ว่า องค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการวางแผนด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดผลและการประเมินผล ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีความสัมพันธ์กัน และเป็นองค์ประกอบเดียวกัน สามารถรวมกันเป็น 1 องค์ประกอบได้ ถ้าศึกษาทุกองค์ประกอบร่วมกัน จะพบว่าส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนและเกิดความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีนโยบายด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน งบประมาณ และด้านการพัฒนาบุคลากร

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอื่นให้มุ่งเน้นสู่ความเป็นเลิศในแต่ละด้านที่สร้างขึ้นในครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จได้

เอกสารอ้างอิง

- ธีระพร อายุวัฒน์. (2552). *แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก*. (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมกิต บุญยะโพธิ์และประเสริฐ อิศรรัชช์. (2557). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 6(2), 80-95.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรียา ห้าวหาญ, ธัชชัย จิตรนันท์ และวีรพล สารบรรณ. (2559). รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 10(4), 133-164.
- Brown, Timothy A. (2015). *Confirmatory factor analysis for applied research*. (2nd Edition). New York: The Guilford Press.
- Hair, Jr., Joseph F., et al. (2010). *Multivariate Data Analysis*. (7th Edition). New Jersey: Prentice-Hall.

Wang, J. and Wang, X. (2012). *Structural Equation Modeling Applications Using Mplus*. West Sussex: JohnWiley & Sons Ltd.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.) New York: Harper and Row.